

دیانت و سیاست
از منظر
امیدالمومنین علی (ع)

تألیف و تدوین: مهناز آل علی

انتشارات مهنا

سرشناسه	: آل علی، مهنار، ۱۳۴۶ -
عنوان قراردادی	: نهج البلاغه، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور	: دیانت و سیاست از منظر امیرالمومنین علی (ع)/تالیف و تدوین مهنار آل علی.
مشخصات نشر	: تهران: مینا، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۳ص.
شابک	: 978-964-664456-4
وضعیت فهرست	: فیبا
نویسی	
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: کتاب حاضر رساله دکترای نگارنده در رشته ادبیات الهیات در دانشگاه پیام نور است.
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- نامه‌ها
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Correspondence
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- خطبه‌ها
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- *Public speaking
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- دیدگاه درباره دین و سیاست
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Views on religion and politics
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و تفسیر
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Criticism and interpretation
موضوع	: اسلام و سیاست
موضوع	: Islam and politics
موضوع	: دین و سیاست

انتشارات مینا
دیانت و سیاست از منظر امیرالمومنین علی (ع)
تألیف و تدوین: مهنار آل علی
طراح جلد: سولماز حیدری
لیتوگرافی: باخترا
چاپ اول: ۱۳۹۹
تیراژ: ۱۰۰۰
قیمت: ۲۹۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۴۴-۵۶-۴
مرکز پخش: ۸۸۰۸۱۶۵۷ - ۸۸۰۷۶۲۱۱
کلیه حقوق محفوظ و مخصوص به ناشر می‌باشد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱۱
فصل اول: کلیات	۱۳
تعاریف و مفاهیم	۱۴
مفهوم «دین»	۱۴
مفهوم «سیاست»	۱۶
مفهوم «سیره»	۱۸
مفهوم «نیازهای سیاسی»	۱۹
فصل دوم: جایگاه سیاست در دین اسلام	۲۱
بیان مسأله	۲۲
دین و ضرورت آن در زندگی اجتماعی	۲۳
سیاست و اعتقادات دینی	۲۹
توحید و سیاست	۲۹
نبوت و سیاست	۳۰
عدل و سیاست	۳۲
امامت و سیاست	۳۴
معاد و سیاست	۳۶
سیاست و احکام شرعی	۳۷
نماز و سیاست	۳۸
روزه و سیاست	۳۹
وجوهات شرعی و سیاست	۴۰
حج و سیاست	۴۱
جهاد و سیاست	۴۳
«امر به معروف و نهی از منکر» و سیاست	۴۴
«تولی و تبری» و سیاست	۴۶

۴۷	اسلام و تحولات زمان
۴۹	اجتهاد
۵۰	احکام ثانویه
۵۱	احکام حکومتی
۵۴	عقل و درک حقایق
۵۶	نتیجه گیری

فصل سوم. حکومت اسلامی و اجرای قوانین الهی

۵۸	بیان مسأله
۶۰	جایگاه و ضرورت تشکیل حکومت
۶۳	اهداف و وظایف حکومت از منظر امام علی (ع)
۶۷	تأمین امنیت
۷۰	مرباطه و سنخ آ در حکومت اسلامی
۷۱	جهاد و جایگاه آن در حکومت اسلامی
۷۳	تأمین نیازهای فرهنگی
۷۵	تربیت و تعلیم
۷۷	آگاهی دادن از سیاست های دشمن
۸۱	مبارزه با بدعت
۸۳	مبارزه با تحجرگرایی
۸۷	تأمین عدالت
۹۰	عدالت سیاسی
۹۲	ظلم ستیزی در کلام امام علی (ع)
۹۳	برخی مصادیق ظلم و ستم از منظر امام علی (ع)
۹۴	خونریزی به ناحق
۹۶	خیانت در امانت
۹۸	استبداد و خودکامگی
۱۰۲	تأمین رفاه عمومی
۱۰۸	نتیجه گیری

۱۰۹	فصل چهارم: تاثیر دین بر سیره‌ی سیاسی امام علی (ع)
۱۱۰	بیان مساله
۱۱۱	نقش دین در سیاست علوی
۱۱۳	حقوق مردم از منظر امام علی (ع)
۱۱۸	حقوق اجتماعی
۱۱۹	حقوق اقتصادی
۱۲۱	حقوق سیاسی
۱۲۲	تأسیس نظام سیاسی و انتخاب حاکم
۱۲۵	حق نظارت و آزادی بیان
۱۳۲	حقوق حاکم و حکومت.
۱۳۷	حقوق اقلیت‌ها
۱۳۸	حقوق شمر
۱۴۰	سیره‌ی امام علی (ع) در سیاست
۱۴۲	احیای شعار اسلام
۱۵۰	اجرای حدود الهی
۱۵۹	حفظ وحدت جامعه
۱۶۲	انتخاب کارگزاران شایسته
۱۶۶	نظارت دقیق بر امور کارگزاران حکومتی
۱۶۹	برخورد قاطع با کارگزاران متخلف
۱۷۳	شورا و مشورت
۱۷۵	تعامل با مردم در سیره‌ی امام علی (ع)
۱۸۶	نتیجه‌گیری
۱۸۷	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۹۰	فهرست منابع

با توجه به روند رو به رشد اعتقاد به نقش حداقلی دین - مبنی بر اینکه دین هیچ برنامه و اصلی در ارتباط با زندگی دنیا ندارد و تنها برای تامین آخرت انسان نازل شده است - شناخت و درک صحیح از دین و ظرفیت آن در پاسخ به نیازهای دنیوی انسان مهم و ضروری به نظر می رسد. میزان توان و صلاحیت دین در پاسخ به نیازهای انسان از جمله نیازهای سیاسی وی همچون: تشکیل حکومت، مدیریت جامعه، اجرای عدالت در عرصه های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، ...، تامین حقوق و تعیین و اجرای تکالیف متقابل دولت و مردم، روابط بین الملل و سیاست خارجی، در واقع پاسخی در برابر شبهه ی ناکارآمدی دین در مواجهه با این نیازها خواهد بود.

پژوهش حاضر، بر روی پاسخ به این پرسش که دین از چه ظرفیتی برای پاسخ به نیازهای سیاسی برخوردار است، به واسطه ی آشنایی با آرای آیت الله العظمی امام علی (ع) در نهج البلاغه^۱ و دیگر منابع مرتبط پرداخته است. در فصل اول پژوهش معانی واژگانی چون دین و سیاست از منظر اهل لغت، قرآن کریم^۲ و امام علی (ع)، مورد بررسی قرار می گیرد. فصل دوم بعد از بررسی ضرورت دین در زندگی اجتماعی، به جایگاه سیاست در دین اسلام پرداخته و رابطه ی دین با اعتقادات اسلامی و فروع و احکام دین مورد بررسی و مذاقه قرار می گیرد. در ادامه به موضوع تحولات زمان و چگونگی انطباق اسلام با این تغییر و تحولات در دستای پاسخ گویی به نیازهای مختلف انسان از جمله نیازهای سیاسی و حکومتی پرداخته شده است. فصل سوم به نقش دین در سیره ی سیاسی امام (ع) می پردازد و تعامل مردم با حکومت و حقوق هر یک را در رابطه با دیگری مورد بررسی قرار می دهد. در فصل چهارم به بررسی چگونگی نقش حکومت های اسلامی در اجرای قوانین الهی از منظر امام (ع) پرداخته شده و جایگاه و ضرورت تشکیل حکومت و وظایف آن در ارتباط با مردم، مورد بررسی قرار می گیرد.

^۱ در این پژوهش از نهج البلاغه ی «صبحی صالح» و ترجمه ی نهج البلاغه ی «شهیدی» استفاده شده است.

^۲ در این پژوهش از ترجمه ی قرآن «فولادوند» استفاده شده است.